

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN XÂY DỰNG VĂN HÓA CHẤT LƯỢNG TRONG TRƯỜNG ĐẠI HỌC Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

Lê Thị Bích Phượng

Khoa Khoa học Xã hội và Nhân Văn-Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Email: ltbphuong@daihocthudo.ed.vn

Tóm tắt: Bài viết tập trung phân tích vai trò và các yếu tố ảnh hưởng đến việc xây dựng văn hóa chất lượng trong các trường đại học ở Việt Nam trong bối cảnh đổi mới giáo dục và hội nhập quốc tế. Văn hóa chất lượng được hiểu là hệ thống các giá trị, niềm tin và chuẩn mực hành vi hướng tới việc đảm bảo và không ngừng nâng cao chất lượng đào tạo, nghiên cứu và phục vụ cộng đồng. Đây là nền tảng quan trọng thúc đẩy sự phát triển bền vững, nâng cao hiệu quả quản trị, chất lượng đội ngũ giảng viên và năng lực người học. Nghiên cứu chỉ ra các nhóm yếu tố ảnh hưởng chủ yếu gồm: yếu tố khách quan như cơ chế, chính sách của Nhà nước, xu thế toàn cầu hóa và yêu cầu của thị trường lao động; và yếu tố chủ quan như vai trò lãnh đạo, năng lực quản lý, nhận thức của giảng viên, người học và môi trường giáo dục. Việc nhận diện đầy đủ các yếu tố này là cơ sở quan trọng để đề xuất các giải pháp phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả xây dựng văn hóa chất lượng trong các trường đại học hiện nay.

Từ khóa: Văn hoá chất lượng, trường đại học, Việt Nam.

FACTORS AFFECTING THE DEVELOPMENT OF A CULTURE OF QUALITY IN VIETNAMESE UNIVERSITIES TODAY

Abstract: This article focuses on analyzing the role and factors influencing the development of a culture of quality in Vietnamese universities in the context of educational reform and international integration. A culture of quality is understood as a system of values, beliefs, and behavioral norms aimed at ensuring and continuously improving the quality of training, research, and community service. This is an important foundation for promoting sustainable development, improving governance efficiency, the quality of faculty, and the capacity of learners.

The study identifies the main influencing factors, including: objective factors such as state mechanisms and policies, the trend of globalization, and the demands of the labor market; and subjective factors such as leadership role, management capacity, awareness of lecturers and students, and the educational environment. A thorough understanding of these factors is crucial for proposing appropriate solutions to enhance the effectiveness of building a culture of quality in universities today.

Keywords: Culture of quality, university, Vietnam.

Nhận bài: 11/04/2026

Phản biện: 11/05/2026

Duyệt đăng: 17/05/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Xây dựng văn hoá chất lượng trong giáo dục nói chung và các trường đại học nói riêng hiện nay là một yêu cầu quan trọng và hết sức cấp bách. Trên thế giới, vấn đề xây dựng văn hoá chất lượng đã được nhiều trường đại học sử dụng và đã để lại một số bài học cho Việt Nam (Phạm Thị Liễu và Trương Thị tuyết Hạnh, 2021). Trong thời đại bùng nổ của công nghệ thông tin và công nghệ số hiện nay, việc xây dựng văn hoá chất lượng cũng gặp rất nhiều khó khăn, thách thức cần phải được khắc phục, giải quyết (Triệu Thị Hương và Hoàng Trung Học, 2023). Mặt khác, việc xây dựng môi trường học thuật trong văn hoá chất lượng đang được các cơ sở giáo dục đại học thực hiện một cách bài bản, đi vào chiều sâu (Thái Nguyên Hoàng Giang, 2023). Việc đánh giá văn hoá chất lượng ở các trường Đại học cũng được hết sức quan tâm nhằm đánh giá những kết quả đạt được, chỉ ra tồn tại, hạn chế để thông qua đó xây dựng những giải pháp nhằm xây dựng văn hoá chất lượng ở các trường Đại học hiện nay (Châu Nhật Duy và Lê Đức Ngọc, 2021).

Nghiên cứu này nhằm mục đích chỉ ra những yếu tố cơ bản ảnh hưởng đến việc xây dựng văn hoá chất lượng trong trường đại học ở Việt Nam hiện nay. Kết quả từ nghiên cứu không chỉ góp phần làm rõ được tầm quan trọng của việc xây dựng văn hoá chất lượng mà còn chỉ ra những yếu tố ảnh hưởng đến xây dựng văn hoá chất lượng trong trường đại học ở Việt Nam, từ đó đưa ra những giải pháp nhằm xây dựng văn hoá chất lượng trong trường Đại học ở Việt Nam hiện nay trước bối cảnh mới của sự nghiệp đổi mới giáo dục.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tầm quan trọng của việc xây dựng văn hoá chất lượng trong trường Đại học ở Việt Nam hiện nay

Văn hoá chất lượng trong trường đại học là tổng thể các giá trị, niềm tin, thái độ và chuẩn mực hành vi hướng đến việc đảm bảo và không ngừng nâng cao chất lượng trong đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng. Đây là yếu tố cốt lõi giúp nhà trường vận hành hiệu quả và phát triển bền vững trong bối cảnh đổi mới giáo dục và hội nhập quốc tế.

Việc xây dựng văn hóa chất lượng góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, cải thiện hiệu quả quản trị và tạo môi trường học thuật tích cực. Nó thúc đẩy đội ngũ giảng viên không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn, đổi mới phương pháp giảng dạy và nghiên cứu. Đồng thời, giúp người học hình thành ý thức tự học, tinh thần trách nhiệm và khả năng thích ứng với yêu cầu của thị trường lao động.

Bên cạnh đó, văn hóa chất lượng còn là nền tảng quan trọng để thực hiện kiểm định và đảm bảo chất lượng giáo dục, qua đó nâng cao uy tín, vị thế và năng lực cạnh tranh của các trường đại học trong nước và quốc tế.

2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc xây dựng văn hoá chất lượng trong trường đại học ở Việt Nam hiện nay

Thứ nhất, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước về giáo dục đại học có ảnh hưởng quan trọng đến việc xây dựng văn hóa chất lượng. Các nghị quyết và luật liên quan đến đổi mới giáo dục, tự chủ đại học, kiểm định chất lượng đã tạo hành lang pháp lý thúc đẩy các cơ sở giáo dục triển khai hệ thống bảo đảm chất lượng. Chính sách đồng bộ, ổn định sẽ tạo động lực phát triển, ngược lại sẽ gây khó khăn cho quá trình xây dựng văn hóa chất lượng.

Thứ hai, toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế tạo áp lực nhưng cũng mở ra cơ hội nâng cao chất lượng đào tạo. Các chuẩn kiểm định quốc tế, bảng xếp hạng và liên kết đào tạo giúp các trường tiếp cận mô hình quản trị tiên tiến, từ đó thúc đẩy hình thành văn hóa chất lượng.

Thứ ba, yêu cầu của thị trường lao động đối với nguồn nhân lực chất lượng cao buộc các trường phải đổi mới chương trình, phương pháp giảng dạy và quản lý, qua đó thúc đẩy xây dựng văn hóa chất lượng.

Về yếu tố chủ quan, vai trò lãnh đạo nhà trường mang tính quyết định. Sự cam kết, năng lực quản trị và định hướng chiến lược của lãnh đạo sẽ chi phối hiệu quả xây dựng văn hóa chất lượng. Bên cạnh đó, đội ngũ giảng viên giữ vai trò then chốt; tinh thần trách nhiệm và đổi mới của họ ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng đào tạo.

Người học cũng là chủ thể quan trọng, khi ý thức tự học và mức độ tham gia phản hồi chất lượng góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục. Ngoài ra, nguồn lực tài chính, cơ sở vật chất là

điều kiện bảo đảm cần thiết cho việc triển khai các hoạt động chất lượng.

Hệ thống bảo đảm chất lượng nội bộ và môi trường văn hóa tổ chức có tác động trực tiếp đến việc hình thành văn hóa chất lượng. Cuối cùng, sự phát triển của khoa học công nghệ và chuyển đổi số giúp nâng cao hiệu quả quản lý, thúc đẩy cải tiến liên tục và hình thành tư duy chất lượng trong nhà trường.

2.3. Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng xây dựng văn hoá chất lượng trong các trường đại học ở Việt Nam hiện nay

Một là, cần nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên, nhân viên và người học về vai trò, ý nghĩa của văn hóa chất lượng trong phát triển giáo dục đại học. Văn hóa chất lượng chỉ có thể được hình thành và phát triển bền vững khi mọi thành viên trong nhà trường nhận thức đầy đủ rằng chất lượng không phải là nhiệm vụ riêng của một bộ phận chuyên trách mà là trách nhiệm chung của toàn bộ tổ chức. Vì vậy, các trường đại học cần tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến các chủ trương của Đảng, chính sách của Nhà nước về bảo đảm chất lượng giáo dục; tổ chức các hội thảo, tọa đàm, tập huấn nhằm nâng cao hiểu biết và ý thức trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, giảng viên và sinh viên đối với công tác bảo đảm và cải tiến chất lượng. Đồng thời, cần đưa các giá trị cốt lõi của văn hóa chất lượng trở thành một nội dung quan trọng trong chiến lược phát triển và hoạt động thường xuyên của nhà trường.

Hai là, tiếp tục phát huy vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy đảng, hội đồng trường và ban giám hiệu trong xây dựng văn hóa chất lượng. Đội ngũ lãnh đạo phải thể hiện sự cam kết mạnh mẽ đối với chất lượng thông qua việc xây dựng tầm nhìn, sứ mạng, mục tiêu và chính sách chất lượng rõ ràng, phù hợp với định hướng phát triển của nhà trường. Đồng thời, cần tạo dựng môi trường quản trị đại học hiện đại, minh bạch và dân chủ, trong đó mọi hoạt động đều hướng tới việc nâng cao chất lượng đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng. Lãnh đạo nhà trường phải là lực lượng tiên phong trong việc đổi mới tư duy quản lý, khuyến khích sáng tạo, thúc đẩy tinh thần trách nhiệm và lan tỏa các giá trị văn hóa chất lượng đến toàn thể cán bộ, giảng viên và sinh viên.

Ba là, xây dựng và hoàn thiện hệ thống bảo đảm chất lượng bên trong theo hướng đồng bộ,

hiệu quả và phù hợp với yêu cầu của giáo dục đại học hiện đại. Các trường cần rà soát, bổ sung và hoàn thiện các quy chế, quy trình quản lý chất lượng; xây dựng hệ thống tiêu chí đánh giá rõ ràng, minh bạch; thiết lập cơ chế giám sát, kiểm tra và cải tiến liên tục đối với các hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng. Công tác tự đánh giá cần được thực hiện thường xuyên, thực chất, gắn với việc khắc phục những hạn chế và nâng cao hiệu quả hoạt động của nhà trường. Việc xây dựng hệ thống bảo đảm chất lượng không chỉ nhằm đáp ứng các yêu cầu kiểm định mà còn phải hướng tới hình thành thói quen làm việc theo chuẩn mực và tinh thần cải tiến liên tục của mọi thành viên trong tổ chức.

Bốn là, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý và nhân viên là giải pháp có ý nghĩa quyết định đối với việc xây dựng văn hóa chất lượng. Các trường đại học cần chú trọng công tác tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng và phát triển nguồn nhân lực theo hướng chuẩn hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Đội ngũ giảng viên phải được tạo điều kiện tham gia các khóa đào tạo nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, năng lực nghiên cứu khoa học và kỹ năng ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy. Đối với cán bộ quản lý, cần tăng cường bồi dưỡng kiến thức về quản trị đại học, quản lý chất lượng và kỹ năng lãnh đạo trong bối cảnh tự chủ đại học. Đồng thời, cần xây dựng cơ chế đánh giá, sử dụng và đãi ngộ phù hợp nhằm khuyến khích tinh thần trách nhiệm, sự sáng tạo và cống hiến của đội ngũ cán bộ, giảng viên.

Năm là, tăng cường sự tham gia của người học vào quá trình xây dựng và phát triển văn hóa chất lượng. Sinh viên cần được xem là chủ thể quan trọng trong hệ thống bảo đảm chất lượng giáo dục. Nhà trường cần tạo điều kiện để người học tham gia đóng góp ý kiến về chương trình đào tạo, phương pháp giảng dạy, cơ sở vật chất và các dịch vụ hỗ trợ học tập. Việc xây dựng các kênh phản hồi hiệu quả, tổ chức đối thoại định kỳ giữa lãnh đạo nhà trường với sinh viên sẽ giúp nắm bắt kịp thời nhu cầu, nguyện vọng của người học và có những điều chỉnh phù hợp. Đồng thời, cần giáo dục cho sinh viên ý thức tự học, tinh thần trách nhiệm, trung thực trong học tập và nghiên cứu khoa học, từ đó góp phần hình thành môi trường học tập tích cực và văn hóa chất lượng trong toàn trường.

Sáu là, đẩy mạnh ứng dụng khoa học, công nghệ và chuyển đổi số trong quản lý và bảo đảm chất lượng giáo dục. Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra mạnh mẽ, việc ứng dụng công nghệ thông tin vào quản lý đại học là yêu cầu tất yếu. Các trường cần xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu tập trung, áp dụng các phần mềm quản lý đào tạo, quản lý chất lượng và khảo sát mức độ hài lòng của các bên liên quan. Việc khai thác hiệu quả dữ liệu lớn và các công cụ số sẽ giúp nâng cao tính chính xác, minh bạch và hiệu quả trong công tác quản lý chất lượng. Đồng thời, chuyển đổi số còn tạo điều kiện thuận lợi cho việc đổi mới phương pháp giảng dạy, học tập và nghiên cứu khoa học, góp phần thúc đẩy văn hóa cải tiến liên tục trong nhà trường.

Bảy là, đẩy mạnh hợp tác với doanh nghiệp, các cơ sở giáo dục và tổ chức quốc tế nhằm học hỏi kinh nghiệm, tiếp cận các mô hình quản lý tiên tiến và nâng cao chất lượng đào tạo. Thông qua các hoạt động hợp tác, nhà trường có điều kiện cập nhật các yêu cầu mới của thị trường lao động, đổi mới chương trình đào tạo và nâng cao năng lực nghiên cứu khoa học. Bên cạnh đó, việc tham gia các mạng lưới kiểm định, xếp hạng và bảo đảm chất lượng trong khu vực và quốc tế sẽ giúp các trường đại học nâng cao năng lực cạnh tranh, từng bước tiếp cận các chuẩn mực giáo dục tiên tiến, qua đó thúc đẩy sự phát triển của văn hóa chất lượng.

Tám là, xây dựng môi trường văn hóa tổ chức dân chủ, minh bạch, đoàn kết và khuyến khích đổi mới sáng tạo. Mỗi thành viên trong nhà trường cần được tôn trọng, tạo điều kiện phát huy năng lực và tham gia vào quá trình xây dựng các quyết sách liên quan đến chất lượng. Đồng thời, cần xây dựng các chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp, phát huy tinh thần hợp tác, chia sẻ kinh nghiệm và trách nhiệm cộng đồng trong toàn trường. Việc kết hợp chặt chẽ giữa xây dựng văn hóa tổ chức với phát triển văn hóa chất lượng sẽ tạo nên nền tảng vững chắc cho sự phát triển bền vững của các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam trong bối cảnh đổi mới giáo dục, chuyển đổi số và hội nhập quốc tế hiện nay.

III. KẾT LUẬN

Xây dựng văn hóa chất lượng trong các trường đại học ở Việt Nam hiện nay là yêu cầu tất yếu nhằm nâng cao chất lượng giáo dục, đáp ứng yêu

cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo cũng như xu thế hội nhập quốc tế. Quá trình này chịu sự tác động của nhiều yếu tố khác nhau như cơ chế, chính sách của Nhà nước; sự lãnh đạo, quản lý của nhà trường; chất lượng đội ngũ giảng viên, cán bộ; nhận thức và sự tham gia của người học; nguồn lực tài chính, cơ sở vật chất; cùng với môi trường văn hóa tổ chức và sự phát

triển của khoa học, công nghệ. Các yếu tố này có mối quan hệ chặt chẽ, tác động qua lại và quyết định hiệu quả xây dựng văn hóa chất lượng trong mỗi cơ sở giáo dục đại học. Việc nhận diện đầy đủ và phát huy các yếu tố thuận lợi, đồng thời khắc phục những hạn chế sẽ góp phần xây dựng môi trường giáo dục chất lượng, hiện đại và phát triển bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Thái Nguyên Hoàng Giang (2023) Xây dựng môi trường học thuật trong văn hóa chất lượng tại Trường Đại học Khánh Hòa, *Tạp chí Khoa học giáo dục Việt nam*, tập 19, số 5, tr. 63 – 68.

Phạm thị Liễu, Trương Thị tuyết Hạnh (2021), Kinh nghiệm Quốc tế về xây dựng mô hình văn hóa chất lượng ở Trường Đại học và bài học cho Việt Nam, *Tạp chí giáo dục và xã hội*.

Triệu Thị Hương, Hoàng Trung Học (2023), Những thách thức đặt ra trong xây dựng văn hóa chất lượng tại các trường Công an nhân dân trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0, *Journal of Education Management*, 2023, Vol.15, No.4, pp. 59-64

Châu Nhật Duy và Lê Đức Ngọc (2021), Đánh giá văn hóa chất lượng: Nghiên cứu trường hợp Trường Đại học Đồng Tháp, *Tạp chí Giáo dục*, Số 493, tr. 54 – 58.

Syed M. Ahmed (2008), Quality Culture, College of Engineering & Computing, Florida Internatinonal Univesity, *Miami, Florida* www.elemedu.upatras.gr/ (18/5/2026), tr. 3.